

ΜΙΑ ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ Ε'

ΕΝ ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ

Πρὸ δεκατεσσάρων περίπου ἐτῶν εἶχον μελετήσει ἐν Ἀθήναις τὰ τουρκικὰ ἔγγραφα τῆς συλλογῆς Ἰωάννου Χότζη ἐφέντη, ἀνήκοντα ἄλλοτε εἰς τὰ Ἀρχεῖα τοῦ τουρκικοῦ κράτους (Hazine envraki) ἀγορασθέντα δέ, κατόπιν γραπτῆς γνωμοδοτήσεώς μου, ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης. Τὰ τουρκικὰ ταῦτα ἔγγραφα, πρὶν ἀγορασθῶσιν ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης, ἦσαν 313. Τὸν παρελθόντα Ἰούνιον, μελετῶν ἐκ νέου αὐτὰ τὰ εἶθρον 300 ἢ μᾶλλον 299, τοῦ ἐνὸς ὄντος ἀγράφου. Ἐν ἀπὸ τὰ τουρκικὰ αὐτὰ ἔγγραφα, τὸ καὶ σπουδαιότατον, ἐδημοσίευσσα μὲ τὴν φωτοτυπίαν του εἰς τὸ δεῦτερον μέρος τῆς Φωτειοῦ Βιβλιοθήκης μου¹. Ἐν τῇ εἰρημένη συλλογῇ, ἐκτὸς τῶν τουρκικῶν, ὑπάρχουν καὶ 130 ἑλληνικὰ ἔγγραφα. Ταῦτα εἶναι «πιττάκια» τοῦ ἐκ Μεγάλου Ρεύματος τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀτυχοῦς Δημητρίου Σκαναβῆ²—χιακῆς καταγωγῆς—πρὸς τὸν ἡγεμόνα τῆς Βλαχίας Νικόλαον Μαυρογένην, ἔγγραφα τῆς οἰκογενείας Σούτσου, ἐπιστολαὶ πατριαρχῶν πρὸς Φαναριώτας, λογαριασμοὶ τοῦ Κοινοῦ (=τῆς κάσας τοῦ κοινοῦ) καὶ πολλὰ ἄλλα.

Μεταξὺ τῶν γραμμάτων τῶν πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως εὑρεθαι καὶ ἐν γράμμα τοῦ πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε', ὑπ' ἀριθμὸν 344, κατὰ τὴν κατάταξιν τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης. Τὸ γράμμα φέρον χρονολογίαν 9 Ἰουνίου 1799 ἀπεστάλη πρὸς τὸν τότε μέγαν Δραγομάνον (Διερμηνέα) τῆς πόρτας (=πύλης) Κωνσταντῖνον Ἀλ. Ὑψηλάντην, πατέρα τῶν Ἀλεξάνδρου καὶ Δημητρίου, πρωταγωνιστῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως. Ὁ Κωνσταντῖνος, ὡς δραγομάνος, κατὰ τὸ τότε ἰσχύον καθεστῶς, εἶχε λάβει μέρος εἰς τὴν ἐκλογικὴν Συνέλευσιν (Μάϊον τοῦ 1797) τὴν ἐκλέξασαν τὸν ἀπὸ Σμύρνης Γρηγόριον οἰκουμενικὸν πατριάρχην³.

¹ Περὶ τῆς συλλογῆς I. Χότζη βλέπε αὐτόθι σ. 1 καὶ 11 - 12.

² Βλέπε ἐμὸν ἔργον, «Ἱστορία τοῦ Μεγάλου Ρεύματος», Σταμπούλ 1949, σ. 180, 189.

³ Κώδιξ Θ' τῶν ἀρχείων τοῦ Οἴκ. Πατριαρχείου, σ. 105' «τῇ ὁμοφώνῳ γνώμῃ

Ὁ εἰς τὴν ἐπιστολὴν ἀναφερόμενος «ἀποκεφαλισθεὶς Βλάχπης» Χαντζερῆς εἶναι ὁ Κωνσταντῖνος Χαντζερῆς, ἐκ τῆς γνωστῆς φαναριωτικῆς οἰκογενείας τῶν Χαντζερῆδων, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει ὁ Σκαρλάτος Χαντζερῆς ὁ γέρον Μ. Δραγομάνος καὶ Μ. Λογοθέτης τοῦ οἴκ. πατριαρχείου, ὁ υἱὸς τοῦ Γεώργιος καὶ ὁ ἀδελφός του Ἰωαννίκιος οἴκουμ. πατριάρχης ἀπὸ τοῦ 1761 - 1763.

Ὁ Κωνσταντῖνος, υἱὸς τοῦ εἰρημένου Γεωργίου, διωρίσθη διερμηνέως τοῦ στόλου ὄντος ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν (Καπουδάν - πασᾶ) τοῦ Κιουτσουκ Χουσεῖν πασᾶ. Κατὰ τὸ 1797 ἀνῆλθε τὸν ἡγεμονικὸν θρόνον τῆς Βλαχίας («Βλάχπης» διαλαμβάνει τὸ γράμμα τοῦ Γρηγορίου τοῦ Ε΄) καὶ ἐθανατώθη εἰς τὸ ἡγεμονικὸν παλάτιον τοῦ Βουκουρεστίου οὐχὶ τῷ 1798, καθὼς γράφει ἡ Μ. Ἑλλ. Ἑγκυκλοπαιδεία (τόμ. ΚΔ΄, σ. 466β) ἀλλὰ τῷ 1799. Ἡ χρονολογία αὕτη ἐξάγεται κατὰ τρόπον βέβαιον ἀπὸ τοὺς κώδικας τῆς ἐκκλησίας τοῦ Μεγάλου Ρεύματος (προαστείου τοῦ Βοσπόρου Κωνσταντινουπόλεως). Εἰς τὸν μικ. κώδικα (φ. 60β 1799) π.δ.χ. ἀναγινώσκομεν : «Ἀπὸ τὸ ἔλεος τοῦ αὐθεντικοῦ χρυσοβούλλου τῆς αὐθεντίας Οὐγγροβλαχίας παρὰ τοῦ αὐθέντου Κωνσταντίν - βόδα γρ. 200» καὶ εἰς τὸ φύλλον 52β «εἰς αὐθέντην Χαντζερῆν σιασίδια 2 γρ. 150»¹. Ὁ Κωνσταντῖνος Ἀλεξ. Ὑψηλάντης μέχρι τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1799 ἦτο μέγας δραγομάνος, διορισθεὶς τότε ἡγεμὸν τῆς Μολδαβίας.

Ὁ Κωνσταντῖνος Χαντζερῆς ἐθανατώθη, διότι ἐθεωρεῖτο πολὺ πλούσιος καὶ ἐπομένως, μετὰ τὴν θανάτωσίν του, δημευομένης τῆς περιουσίας του—τοῦτο συνηθίζετο ὡς δεύτερον μέρος τῆς ποινῆς—θὰ εἰσεπράττοντο χρήματα ἀρκετά, ἀπαραίτητα τότε διὰ τὸν κατὰ τοῦ σιασιάσαντος Πασβάνογλου πόλεμον².

Διὰ τὴν ὡς ἄνω αἰτίαν, ἐρεύνης γενομένης διὰ τὴν ἐξακρίβωσιν τῆς περιουσίας τοῦ ἀτυχοῦς Κ. Χαντζερῆ, ἐθεωρήθη καλὸν νὰ ἐξετασθῇ καὶ ὁ πρόων πατριάρχης Γρηγόριος Ε΄, ὁ ὁποῖος, ὡς μητροπολίτης Σμύρνης ἀπὸ τοῦ 1785 - 1797, ἐδέχθη τὸν Κ. Χαντζερῆν περιοδεύοντα τὰ παρῶλια ὑπὸ τὴν ἰδιότητά του ὡς διερμηνέως τοῦ στόλου. «Ὡσὰν ὁποῦ ἐγὼ μὲ τὸν ἀποκε-

καὶ βουλῇ τοῦ τε ἐκλαμπροτάτου καὶ περιβλέπτου πεγιζαδὲ καὶ μεγάλου διερμηνέως τῆς κραταιᾶς καὶ ἀητήτου βασιλείας κυρίου Κωνσταντίνου Ὑψηλάντη, καὶ τοῦ πανευγενεστάτου ἐν ἄρχουσι μεγάλου λογοθέτου τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας κυρίου Ἀλεξάνδρου Μάνου». Βλέπε καὶ Μητροπολίτου Σαρόδεων Γερμανοῦ, Συμβολαὶ εἰς τοὺς πατριαρχικούς καταλόγους Β΄, σ. 140, 141.

¹ Βλ. τὴν ἐμὴν «Ἱστορίαν τοῦ Μ. Ρεύματος», σ. 178 - 179. Ἄν εἶχεν ἀποθάνει ὁ Κ. Χαντζερῆς ὅταν ἐγράφοντο εἰς τὸν κώδικα τὰ τοῦ χρυσοβούλλου του, θὰ ἐσημειώοντο, ὡς διὰ παρομοίαν περιπτώσειν πάντοτε συμβαίνει, ἡ λέξις «μακαρίτης».

² Μεγ. Ἑλλην. Ἑγκυκλ., Ἔνθ' ἀν.

φαλισθέντα δραγομάνον ὄντα εἶχον γνωριμίαν, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ ἀρχιερεῖς τῶν παραλίων καὶ τῶν νησιῶν», καταχωρίζεται εἰς τὸ γράμμα τοῦ ἔθνομάρτυρος πατριάρχου.

Τὸ γράμμα ἀναφέρει τὴν πόλιν Δράμαν ὡς πόλιν εἰς τὴν ὁποίαν εὔρε τὸν παυθέντα καὶ ἔξορισθέντα πατριάρχην ὁ αὐτοκρατορικός κλητῆρ (μουμπασήρ).

Ἀπὸ τὰ γραφόμενα Σεργίου τοῦ Μακραίου φαίνεται ὅτι ὁ ἀοίδιμος πατριάρχης ἀπεφασίσθη νὰ ἔξορισθῆ «μετ' ὀργῆς τοῦ ὑψηλοῦ δεβλετίου εἰς ἓν μοναστήριον»¹. Ὁδηγήθη μέχρι τοῦ Καδῆ-κιογι (Χαλκηδόνος), ἀλλ' ἔνεκα τοῦ χειμῶνος, καὶ τοῦ δριμυτάτου ψύχους, ὁ διάδοχός του Νεόφυτος ὁ Ζ΄ συγκατετέθη νὰ ἔξορισθῆ εἰς Ζίχνας, κατὰ τὰς σημειώσεις τοῦ κώδικος Θ' τοῦ Οἴκ. Πατριαρχείου.

Μὲ τὴν πληροφορίαν τοῦ σημειώματος τοῦ πατριαρχικοῦ κώδικος συμφωνεῖ καὶ ἡ περικοπὴ τοῦ γράμματος Γρηγορίου τοῦ Ε΄ ἔνθα σημειώνεται ἡ πόλις Δράμα. Μετὰ τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τὴν περιπέτειαν αὐτὴν, ὁ ἱεράρχης μετέβη εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος ὅπου καὶ ἐξέλεξεν ὡς τόπον διαμονῆς του τὴν ἱερὰν Μονὴν τῶν Ἰβήρων².

Διὰ τὴν ὑπόθεσιν «τῶν ἄσπρων» τοῦ Κωνσταντίνου Χαντζερῆ ἀνεκρίθη ὑπὸ τοῦ ἱεροδίκου ἐν Δράμα καὶ ἠπειλήθη διὰ θανάτου. Ἦτο ὁ πρόδρομος τοῦ κατόπιν πράγματι μαρτυρικοῦ θανάτου του. Τότε ἐσώθη διότι, ὡς ὁ ἴδιος γράφει, ἡ κατηγορία ἦτο «σικώδης» καὶ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα προέλαβε καὶ ἡ ἐνέργεια τόσον τοῦ Κωνσταντίνου Ὑψηλάντου δραγομάνου ὅσον καὶ τῆς Μ. Ἐκκλησίας.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ἐκφράσεις «ἀήτητος» κλπ. διὰ τὴν τουρκικὴν Αὐτοκρατορίαν καὶ «ῥαγιαῖς πιστὸς» καὶ «εὐτελέστατος δοῦλος» καὶ λοιπὰ δὲν πρέπει αὐταὶ νὰ ξενίσουν τὸν ἀναγνώστην. Ἦσαν τυπικαὶ ὑπαγορευόμεναι ἀπὸ τὸν δεσποτισμὸν τοῦ πολιτεύματος τὸ ὁποῖον ἐπεκράτει ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ Αὐτοκρατορίᾳ, γραφεῖσαι εἰς ἔγγραφον τοῦ ὁποίου θὰ ἐγένετο δημοσία χρῆσις καὶ τὸ ὁποῖον ὡς ἐκ τούτου ἔπρεπε νὰ ἔχη συνταχθῆ εὐλαβῶς. «Ἀήτητος βασιλεία» ὡς εἶδομεν, κατεχωρίσθη καὶ εἰς τὸ ὑπόμνημα τῆς

¹ Σεργίου Μακραίου, Ἐκκλ. Ἱστορία εἰς Μεσ. Βιβλιοθήκην Σάδα, Γ', σ. 392, 397 - 398. Ἐπιθι καὶ Σάρδεων Γερμανοῦ, Ἐνθ' ἄν., σ. 137, 138.

² Διὰ τὴν Δράμαν, καθὼς καὶ διὰ τὸ ἐνταῦθα δημοσιευόμενον γράμμα τοῦ Γρηγορίου τοῦ Ε΄, οὐδεὶς ἀπὸ τοὺς συγγράψαντας τὴν ἱστορίαν του λέγει τι. Οὔτε οἱ Ἀγγελοποιοὶ εἰς τὸ δίτομον βιβλίον των «Τὰ κατὰ τὸν πατριάρχην Γρηγόριον τὸν Ε΄» (Ἀθῆναι 1865), οὔτε ὁ ἀνώνυμος εἰς τὸ πόνημά του «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἱερομάρτυρος Γρηγορίου πατριάρχου» Ἀθήνησι 1853. Καὶ ὁ μακαρίτης Ἀθηναῶν Χρυσόστομος οὐδὲν σχετικὸν ἀναφέρει εἰς τὸ ἄρθρον τῆς Μ.Ε. Ἐγκυκλ. (Η', σ. 722 - 723).

ἐκλογῆς τοῦ ἐθνομάρτυρος Γρηγορίου. Εἰς ἐποχὰς ὅμως ἀρχαιοτέρας, ὅπου ἡ Ὀθωμ. Αὐτοκρατορία ἦτο ἰσχυροτέρα καὶ ἡ δουλεία περισσότερον αἰσθητὴ εἰς τοὺς «ραγιαδες» ὠμίλου οὗτοι μὲ παρρησίαν περὶ ἐλευθερίας εἰς διάφορα ἐπίσημα πατριαρχικά ἔγγραφα¹.

Τὸ γράμμα εἶναι γεγραμμένον ἰδιοχείρως ὑπὸ τοῦ μακαριστοῦ πατριάρχου.

† Μητροπολίτης Ἡλιουπόλεως ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

¹ Βλέπε ἐμὴν Φωτίειον Βιβλιοθήκην Α', σ. 172 σημ. καὶ ἀλλαχοῦ· «ἐπειδὴ καὶ καλὰ τὸ γνωρίζετε ὅλοι σας πὼς αἱ ἐπαρχίαι δὲν ἔχουσιν εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον τῆς δουλείας καὶ τῆς ταλαιπωρίας τὰ πρόσδοδα ἐκεῖνα καὶ τὰς καρποφορίας καὶ τὰς βασιλικὰς φιλομυίας ὅπου εἶχαν εἰς τοὺς παλαιοὺς χρόνους τῆς ἐλευθερίας».

Τὴν ὑμετέραν ποθεινοτάτην Ἐνδοξότητα εὐχετικῶς κατασπαζόμενος ἥδιστα προσαγορεύω.

Ἀφ' οὗ ὀλίγον ἀνεκουφίσθη ἡ ψυχὴ μου ἐκ τῶν προλαβουσῶν θλίψεων, παρ' ἐλπίδα ἐνεφανίσθη ἐνταῦθα εἰς δράμαν ἀπεσταλμένος πούτασι- 5
ρης παρὰ τοῦ κραταιοῦ καὶ ὑψηλοῦ δεβλετίου φέρων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ βασι-
λικὸν προσκνητὸν ὄρισμόν, διὰ τὰ ἐξετασθῶ ἐγὼ περὶ ἄσπρων τοῦ ἀποκε-
φαλισθέντος Χαντζεοῦ, διαλαμβάνοντα ὅτι ὁ ἀποκεφαλισθεὶς Βλάχπῆς ἐν
τῇ δραγομανίᾳ του εἶχε στείλῃ εἰς ἐμὲ μητροπολίτην ὄντα Σμύρνης ἄσπρα
ἄσιμένια καὶ φλουρία ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν, καὶ τὰ ἔβαλα εἰς ἓνα ὄδᾶν
γκεβγκιρένιον ἐσκεπασμένον μὲ μάρμαρα, καὶ ὅτι τοῦτο εὐρέθη ἐν τοῖς κατα- 10
στίχοις ἐκεῖνου σκωδῶς πως, καὶ τινες τῶν ἀνθρώπων του ἔδωσαν μίαν
τοιαύτην μαρτυρίαν ὅχι ὅμως μὲ βεβαιότητα, καὶ διορίζεται ὁ κριτὴς διὰ τὰ
μὲ ἐξετάσῃ μὲ ἀκριβείαν καὶ τὰ μὲ βιάσῃ μὲ ἀπειλήν θανάτου ἂν δὲν ὁμο-
λογήσω τὴν ἀλήθειαν. Ὅθεν ἡ ἱερὰ κρίσις μετεκαλέσατό με καὶ ἐνήργησε
τὰς προσταγὰς καὶ ἔτι πρὸς ἐγὼ δὲ μείνας ἐκστατικὸς ἀπελογήθην ὅλην τὴν 15
ἀλήθειαν ὡσὰν ὅπου ἐγὼ μὲ τὸν ἀποκεφαλισθέντα δραγομάνον ὄντα εἶχον
γνωριμίαν καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ ἀρχιερεῖς τῶν παρᾶλιων καὶ τῶν νησιῶν,
καὶ εἰς δύο φοραῖς ὅπου ἦλθεν εἰς Σμύρνην ἐν τῇ ἀρχιερατείᾳ μου ἐκόνου-
σεν εἰς τὴν μητρόπολιν, κατὰ τὴν ἀνέκαθεν τοπικὴν τάξιν ὡς καὶ οἱ πρὸ
αὐτοῦ, ὅπου ἐγὼ παρεχωροῦσα εἰς τὰς ἡμέρας τῆς διατριβῆς του εἰς ἄλλο 20
μέρος, καὶ ὀλίγαις φοραῖς τὸν ἔβλεπον ἐκτὸς τούτου μόνον, κάμμίαν ἄλλην
μυστικωτέραν περίληψιν τῆς καταστάσεώς του χρηματικῆς τε καὶ ἀθηντικῆς
οὐδὲ ἐγίνωσκον οὐδὲ ἐκεῖνος πώποτε ἐκοινολόγει πρὸς ἐμέ, καὶ πῶς εἶναι
δυνατὸν τὰ σταλθῶσι παρ' ἐκεῖνου ἄσπρα πρὸς ἐμὲ τόσον μυστικά, καὶ τὰ
βαλθῶσιν ἐκεῖσε εἰς καιρὸν ὅπου ὁ ἀρχιερεὺς πάντοτε εἶναι ἐγρετῆς, καὶ οἱ 25
ἄνθρωποι δὲν ἐμπιστεύονται τὰ τὸν δανείσωσιν ἰδίως μὲ ὁμολογίαν, εἰ μὴ
δι' αὐλικῶν πολλῶν μᾶλλον τὰ πιστευθῶσι καὶ ἄσπρα. ἐγὼ προσεκλήθην εἰς
τὴν πατριαρχίαν καὶ δὲν ἔμεινεν καμμία μετοχὴ τῆς Σμύρνης, καθὼς μήτε
τῆς πατριαρχικῆς ἀδελφῆς μετὰ τὴν ἔξωσίν μου, διὰ τοῦτο εἰμεθα ἐκστατικοὶ
μᾶλλον διὰ τὸ σημεῖωμα ὅπου διαλαμβάνει ὁ προσκνητὸς ὄρισμός, καὶ 30
ἐπειδὴ διὰ τῆς ἐκκλησίας κάμνω τὸ δουλικόν μου τακίρι εἰς τὸ κραταιὸν
καὶ ὑψηλὸν δεβλέτι, παρακαλῶ θεομῶς τὴν θεοσεβεστάτην Ἀδτῆς Ἐνδοξότητα,
καὶ περιπτυσσόμενος καὶ κατασπαζόμενος αὐτὴν κατὰ χρέος ἐξαιτῶ παρ'
αὐτῆς ἵνα ἀντιλήψηταιί μου ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, καὶ τὰ πληροφορήσῃ τὰς
ἀκοὰς τῶν πολυχρονίων ἀθέντων ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν τοιοῦτον πρᾶγμα τὰ 35
γένῃ, οὔτε ἐγένετο πώποτε, οὔτε εἶναι ἄλλο παράδειγμα τὰ ἐμπιστευθῆναι
ἐδικὰ του χρήματα εἰς ξένον ὑποκείμενον, μάλιστα εἰς ἀρχιερέα ὅπου εἶναι
ἀβέβαιος, καὶ σχεδὸν ἐφερέοικος, καὶ πρὸς τοῦτοις παρακαλῶ θεομῶματα διὰ
τὸν κύριον, διὰ τὴν ἀγάπην τῶν ἀοιδίμων γονέων τῆς καὶ τῶν φιλιτᾶτων τῆς,

νὰ πιστοποιήσῃ τὴν δυστυχή κατάστασίν μου ἐπειδὴ ἐγὼ δὲν ἔχω τὰ προζώα-
 ρια πολλῶ μᾶλλον νὰ πληρώνω καὶ ἔξοδα πονησείδων εἰς τέτοιον τόπον καὶ
 εἰς τέτοιαν ἐρημίαν. ἐγὼ εἶμαι καὶ ἔσομαι εὐτελέστατος δοῦλος καὶ πιστὸς
 5 θραγιᾶς τῆς ἀητήτου καὶ κραταιᾶς ταύτης βασιλείας, μὲ ἓνα παραμικρὸν
 νεῦμα μόνος μου παραγίνομαι καὶ ἀπολογοῦμαι, καὶ εἰ μὲν εὐρεθῶ ψευδό-
 μενος εἰς τὸ παραμικρὸν μεληδῶν νὰ κατακόπτωμαι, καὶ ἐμεινα εἰς ἀπο-
 ρίαν πῶς δὲν ἐρωτήθῃ τις τοῦ γένους, ἢ ἡ ἐνδοξότης της διὰ νὰ γένη πλη-
 ροφορία καὶ νὰ μὴν σταλθῇ πονησίρης εἰς τέτοιον μακρυνὸν τόπον καὶ νὰ
 στενοχωρηθῶ διὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσω. Ἡ ἐνδοξότης της ἡξέυρει τὴν δυστυ-
 10 χίαν μου ἂν ἀγαπᾷ ἃς ἐξετάσῃ ὅποιον θέλει καὶ πληροφορηθῇ περισσότερον,
 ὅτι ὑστεροῦμαι τῶν πρὸς τὸ ζῆν, μᾶλλον δὲ καὶ τὴν παρακαλῶ ἐκ τρίτου νὰ
 μνησῇ εἰς τὴν κοινὴν μητέρα διὰ νὰ προνοήσῃ καὶ εἰς ἐμὲ τὰ προζώαρκια,
 ὅτι ἐγὼ μόνον ἐκ τῶν προπατριαρχευσάντων νὰ καταθλίβωμαι καὶ νὰ ταλαι-
 πωροῦμαι διὰ τὰ πρὸς τὸ ζῆν στοχάζομαι ὅτι μήτε ἡ συνειωτάτη αὐτῆς φρο-
 15 νησις τὸ κρίνει εὐλογον. καὶ μένω ὑπόχρεως διηνεκῶς διὰ νὰ παρακαλῶ
 τὸν θεὸν ὑπὲρ ὑγιείας καὶ πολυχρονίου ζωῆς αὐτῆς σὺν τῇ ἐπιτεύξει τῶν
 καταθυμίων. Ταῦτα εὐχετικῶς τὰ δὲ ἐκλαμπρα αὐτῆς ἔτη εἶεν παρὰ πολλὰ
 πανευτυχῆ καὶ πανευδαίμονα.

20 ἀψ' ἠθ' Ἰουνίου θ'
 ἡ δὲ πρώην Κωνσταντινουπόλεως
 Γρηγόριος
 εὐχέτης διάπυρος